

Wstęp	9
Temat, zakres pracy i założenia wstępne	9
Hipotezy i pytania	19
Stan badań	21
Struktura pracy	33
 Rozdział 1. Łemkowszczyzna: projekty niedokończone	35
1.1. Problem etnogenezy	35
1.2. Polityzacja Łemkowszczyzny	37
1.3. Łemkowszczyzna w okresie pierwszej wojny światowej	46
1.4. Łemkowszczyzna w Drugiej Rzeczypospolitej	50
1.4.1. Nurty polityczne na Łemkowszczyźnie	52
1.4.2. Władze państwowe wobec Łemków	57
1.4.3. Pogłębienie rozbicia religijnego	64
1.5. Łemkowszczyzna pod okupacją niemiecką	69
1.5.1. Wrzesień 1939 roku	69
1.5.2. Elementy systemu okupacyjnego	74
1.5.3. Ukraińskie Komitety Pomocy	83
1.5.4. Terror okupacyjny	86
1.5.5. Akcja przesiedleńcza w 1940 roku	101
1.5.6. Stosunki społeczne w czasie okupacji	103
1.5.7. Kwestie oświatowe	113
1.5.8. Struktury religijne	122
1.5.9. Pobór do SS „Galizien”	124
1.5.10. Działalność konspiracyjna	126
1.5.11. „Deutsche UPA”	141
 Rozdział 2. Unicestwienie łemkowskiej arkadii	147
2.1. Podstawowe ramy procesu dezintegracji Łemkowszczyzny	147
2.2. Łemkowszczyzna od września 1944 roku do połowy 1945 roku	150
2.2.1. Przejęcie frontu	150
2.2.2. Pobór Łemków do Armii Czerwonej	151
2.2.3. Udział Łemków w formowaniu nowej władzy	155
2.2.4. Włościańsko-Robotniczy Komitet Łemkowszczyzny	158
2.2.5. Wysiedlenia do ZSRS od jesieni 1944 roku do połowy 1945 roku	160
2.2.6. Reakcje Łemków w początkowej fazie wysiedleń do ZSRS	161
2.2.7. Przemoc wobec ludności cywilnej w pierwszej fazie wysiedleń	164
2.2.8. Działalność polskiego podziemia na Łemkowszczyźnie	168
2.2.9. Początki powojennej konspiracji ukraińskiej na Łemkowszczyźnie	171

2.3. Łemkowszczyzna od połowy 1945 roku do połowy 1946 roku	184
2.3.1. Zakończenie wojny	184
2.3.2. Struktury ukraińskiego podziemia na Łemkowszczyźnie w połowie 1945 roku	186
2.3.3. Raid kurenia UPA pod dowództwem „Pruta”	191
2.3.4. Manewry władz wokół wysiedleń	195
2.3.5. Wysiedlenia i sytuacja wokół wysiedleń od sierpnia do grudnia 1945 roku	198
2.3.6. Raid „Szuhaja”	207
2.3.7. Sytuacja na Łemkowszczyźnie od stycznia do czerwca 1946 roku	212
2.3.8. Reakcje ludności w związku z przesiedleniami	231
2.3.9. „Medwid”	234
2.4. Wysiedleńczy antrakt (druga połowa 1946 roku — 28 kwietnia 1947 roku)	238
2.4.1. Zmiany organizacyjne w strukturach OUN	238
2.4.2. Raid „Horysława”	239
2.4.3. Anarchia	247
2.4.4. Fala aresztowań: lipiec—sierpień 1946 roku	250
2.4.5. Nadrejon „Werchowyna”	257
2.4.6. Przegrupowanie sotni „Brodycza” na Łemkowszczyznę Zachodnią	263
2.4.7. W przededniu akcji „Wisła”	274
2.5. Akcja „Wisła”	282
 Rozdział 3. Paroksyzmy powysiedleńcze	295
3.1. Początki na Ziemiach Odzyskanych	295
3.2. Działalność ostatnich grup konspiracyjnych na terenie Łemkowszczyzny	298
3.3. Osadnictwo na gospodarstwach polemkowskich	303
3.4. Kwestia powrotów na Łemkowszczyznę w latach 1947–1956	305
3.5. Działania organów bezpieczeństwa państwa w środowiskach łemkowskich w latach 1947–1954	310
3.6. Korekta kursu	323
3.7. Lata dziewięćdziesiąte i później	340
 Rozdział 4. Przeszłość — sfera pamięci i komunikacji: tworzywo mitu, tożsamości oraz polityki	343
4.1. Funkcjonalne aspekty interpretacji przeszłości	343
4.1.1. Pamięć	345
4.1.2. Tożsamość	346
4.1.3. Mit	348
4.2. Łemkowie: (auto)obrazy wspólnoty	353
4.3. Łemkowska synteza mitów uniwersalnych	362
4.4. Łemkowska niedawna przeszłość jako budulec mitu	364
4.4.1. Akcja „Wisła” — kara niezasłużona	371
4.4.2. Mitologia (nie)powrotu	381

4.4.3. „Dobry” Rusin — „zły” Ukrainiec	383
4.4.4. Antyfaszyści, <i>dobrowolci</i> , partyzanci	387
4.4.5. Czarna legenda „siczowików”	394
4.4.6. UPA na Łemkowszczyźnie: przeszłość nierozpoznana-wyparta- -idealizowana-potępiona	398
 Zakończenie	 425
 Bibliografia	 443
 Indeks pseudonimów i nazwisk	 465
 Indeks miejscowości	 483